

IM79ahji (27:30)

A = Ahmad, B = Malam Bakari, I = owens

<I> imsak mine

<A> ismí ahamad ,

<I> arab

<A> arabi, aṛab, naas an najeriya hineen bas,

<I> nafarak šunu

<A> nafarii aaa dagani, min abuyi, min amṁwi dagani min aḅuyi emari

<I> wildook ween (0:40)

<A> ana wildooni fi tiraab dikwa,

<I> fi ayy hille

<A> fi amd'aalo,

<I> kibir ween

<A> fi tiraab, fi tiraab yarwa amma, fi t̄eraab yarwa, fi tiraab maiduguri hineen,

<I> ambeen mafá haw dikwa

<A> aa ambeen mafá haw dikwa, lambayinna diik mafá?, lookal gamant hanaana dikwa,

<I> ma tuwaššil dikwa

<A> bawaššil dikwa, amma, al kalanki qaadi be?iith, (1:08)

<I> aa

<A> gaadi aniina mahallina , gaadin foog al balalangaay,

<I> al hellaal at taniiyaat al gariibaat

<A> aa, kissi, aa kacé, miteeni, doole, di aa, summaha šunu gujulee, gwald'abee, sigageló, aa ḁis ḁis aa sile badaath, kaltaaram,

<I> inta d'awwal fi hiltak (1:46)

<A> aa d'auwal, d'awwál, ana siniin misil siniin ašara hau d'aamaane ke ana gaayd fi l hille, baaden xalaas xarám fi l waadi,

<I> an naššaaqi

<A> aa fi n našaaqa baṛra, indí sana arəbaa, min an našaaqa baṛra ana raddeet xalaas, mašeeet le, tiraab al ist,¹

<I> leegos

<A> aa leegos, (2:14)

<I> xidimt an našaaqa da keef

<A> xidimit an našaaqa da, bisáro be l bagár, hau dugo kan bihilb al lebéen, da bišerbuu, xalaas gaadiin , xalaas da bas akíl hanaahum ,

<I> našaaqhum ween haw ween

<A> nišaaqum da, binšu le kamaruun, binšu le l kamaruun hau binšu le c caad, wa buruddu bujú kan binšu ke tuwaali aa, da gubio, fi l bikaan d'aaka binšu bixarrufu qaadi, le al xariif binšu bixarrifu qaadi, aha (2:50)

<I> inta gaaid fi d daar fi door

<A> fi d doora aha, fi d door hana alhaj ahamad , door ana al awal gaait fiya da šumma alhaaj ahamad

<I> bagarku kam

<A> bagár, inda bagár gariib d'a?aan ašara haw xamsa ke, ašara haw xamsa, aa, wəi, (3:11)

¹ Others designations for Lagos could be “south” or maqiiib (see TV112Mada n. 19). Strictly speaking, the “East” would be the Ibo-dominated east.

<I> intu kam

<A> aniina naas aa naas bisowwu,

<I> inta araaʔi

<A> aa maani raaʔi , maani raaʔi sayt da ana kula, gaid maa abuyii bas abuyii gaʔit fi dádoor da saiid da, aa, inda bagár bisawwan sittiin ke, aha wəi, ha xalaas minna huda da, mašena le l hille xalaas beneena leena beeth, buyuut xalaas bagarna da dasseenaahan fi l buyuut, wa fi tiraab hana, fi tiraab hana muba da bas, xalaas (3:42)

<I> waddeetu al bagar

<A> aa fi bikaan wahith , xalaas naxum al baʔár da hau nuxari ma baʔra, hau nubaddina baʔra, wa xalaas ke gaadiin fik bikaan da min assaba al bagar bixarman binšan bisarhan , biján xalaas, niheelib minhan lebán da, an naas bišarbu al lebán da, xalaas gaadiin , ninši niheerit , teerif al hiraata, naxarim baʔra nišiil kadanka ninši niheerit , wa saʔa ašara tineen narud nijí le l beet, naakul gade kulla saa arəbaa, naxarəm gide kula ninši niyeerit , xalaas nijí kee da, aš šuqúl da al qalla di yamta tabga xalaas, al qalla tugum, xalaas yamta tiseyyi, indaha kam, taʔaata šáhar wa, kan yoom ke, xalaas, tinjaḍ, ninši nicalliya, našubbaha niseyan taala, waadiin bisauwuua xasasa foog, xalaas dada, nicalliya xalaas naduggaha , wa bišiiluaa buwadduua lee l beeth (4:28)

<I> yaa dugut bagarku qaadi

<A> aa fih, šuwiya amma fih, fih, zer kula fi, aa cat fi,

<I> indak axayaan kullu qaadi

<A> axaiyaani kulu qaadi, aa

<I> mala mašcet legos

<A> mašcet lagos da, teerif agil al iyal bas kawai, ana sait d'aaka saqiir ma bafham , xalaas gammeet mašcet xalaas, aa mašcet legos xalaas dada, karáb lei xidime xalaas šaqala qaadi geét

<I> keef al maʔiiša qaadi zeen a (5:05)

<A> al maʔaaš qaadi, hana hineen da faayit qaadi, maʔaaš hana hineen da faait hana hinaak da,

<I> mala (5:11)

<A> aa qaadi da, al haya qaadi da, induhum bišuru lehém , huud axadar, fi, xalaas, bisauwu bea hineen da, aniina baʔra fi l badiya baʔra da, huut axadar mafi lehám mafi, ille al huud al yaabis, wa l huut kula mi huut an nađiif, hu da makənuus bas kawai, aa, xalaas bas nimši, nisowu ba, wa nakula xalaas, amma qaadi da maʔaaš nađiif, (5:44)

<I> magʔad hana leegos wa magʔad hana hine šik

<A> aa šik, šik, hineen faayt, ana da hineen faayt lei, hineen da, indi darb, baakul bašarab fooga nađiif, wa hinaak da darb ansadda xalaas jiit hineen, aa,

<I> d'awwal fi legos

<A> fi legos d'awwál indii, middine² d'amaane sana, aha,

<I> taxadim ween

<A> gaad baxadam hineen hassa,

<I> weenu (6:17)

<A> baxadam hineen fi bikaan al koolta da, bəkaan bəḍáḅho al bágar da, baxadem fi l bikaan da, baxadam fi as səloota, aha

 suug al bagar

<A> suuk al bágar da, baxadam hineen, hau baxadam hineen da, maʔaaš hanayi da bigí nađiif, faat hana legos faat hana al baadiya cat, ana da al bikaan da xalaas nađiif, maʔaaš nađiif hana aa

<I> ma taxall

² = mudda

<A> ma baxalli al bikaan da alla al bisey lei da bagoot, aa alla gaal lei agoot da bagoot, alla gaal lei amiř xalaas benři, aa amma dugut da gaa?ith (6:50)

<I> indak mara

<A> indi mara indi yaal

<I> yaalku fi

<A> indi iyaal fi, mařtii arabiye inřallah,

<I> arabi nafar yatu

<A> arabiye, abuuha , isali, wa aṃṃha fallaaṃtiye, (7:06)

<I> tilkallam ayy luqa

<A> tilkallam luqqa l arabiye,

<I> luqa fallatiyye kula

<A> luqqa fallaaṃtiye tilkallam, luqqa birnaaye tilkallam, luqqa hausa tilkallam,

<I> fi tēraab yatu

<A> fi tiraab dikwa bas, fi tiraab muba bas,

<I> fi ayy hille

<A> hi fi, fi gujulé, aa ba?iid min mafa řiya keke, amma gariibe bas gide da, aa amgujile di hi tiraab dikwa, mi tiraab mafa, hi fi gujule fi tiraab dikwa ai, wa aná, fē tiraab amd'aalu fi tiraab mafa, (7:41)

<I> yaalku kubaar

<A> aa zeeniin, waade indaha sana, sitte ke, waade indaha sana, řařara?, waid inda sana, xamsa, waid inda, sana tineen ,

<I> catt gaadiin maaku

<A> cat gaadiin maana gaadiin maayi fi l beet, hineen,

<I> ge?edo kula fi legos

<A> fi legos kulla ge?edna , aa wa hineen kula jiina ge?edna

<I> yaalku bilkallamo ayy luqa

<A> bilkallamo luqqa arabiya wa luqqa birnaaye wa luqqa hausaaye cath, aha luqqa fallaaṃtiya cat bilkallamo (8:14)

<I> fi l beet tilkallamo ayy luqa

<A> aa, nilkallam luqqa arabiya,

<I>bas

<A> luqqa arabiya bas,

<I> inta tasma borno

<A> basēma bařnu, besēma hausa, besēma inglis, basēma angamargu,

<I> angamar (8:36)

<A> angamargu, a?a mi mandara, mandara, mandara mandara be angamargu gide gide ai,

 daarum

<A> aa daarum ke waid amma luqqa gide gide, wa basma mandara kuwa řiya řiya besēmaa , wa besēma fallata kuwa řiya řiya, wa basēma yuuruba kuwa řiya řiya, wa řibo kula řiya řiya da gaad basēma fiya, wa besēma řunu, ikere, tiraab rivas state, kula luqqa řiya řiya basēmaa, akrika kula basēma luqqa hanaaum řiya řiya da

<I> řunu da (9:09)

<A> akərka,

 fi yas stet

<A> fi fi rivēz stet bas, kula basma luqqa hanaaha řiya řiya, da luqqa al basēmaa , fi an najerya basēma, bala hanaayi ana hana al arabiye da, indi luqqa ařara gaaid basmaahan,

<I> tilkallam fi l beet

<A> fi l beet nilkallam luqa arabiya, (9:30)

<I> fi xidime

<A> aha fi l xidime balkallam luqqa hausaaya hau birnaaya, a?a arab ma katiiriin , teerif an naas bixadumu fi al bikaan da, arab kuwa fi amma maahum katiiriin , luqqa borno hau luqqa hausaaye kawai

<I> sei suug al bagar haw arab mahum katiiriin

<A> aa katiiriin arab kula fi, amma kula, bikaan wahid da, al bijiibu al bagár tilkallam árab, wa at tiširi, wa tibaayi wa ke da borno wa hausa, aa amma arab kulla koomiin bijuubu l bagár, da (9:58)

<I> fi suug

<SA> fi s suuk balkallam hausaaye hau birnaaye, wa fi l beet balkallam arabiye, wa fi tiraab al ist balkallam inglis, wa kan mašeet daar hejira kula, balkallam kan kamaruun gaad balkallam falaata, fallaata gaade balkallam fallaata, wa kan mašeet aa soteet hana, imo doola wa, anaca wa ke, gaal balkallam luqqa hana iibo šiya šiya fi, wa al yuruba kan mašeet kula gaayid balkallam yoruba šiya šiya ke fi aa (10:33)

<I> kan rad'daani budoor bilallam kalaam borno aw hawsa aw arabiya, yati fiihin gaasye (10:46)

<A> al luqqa arabiya, haw luqqa burnaaya wa luqqa hausaya da, teerif šuqul fihan gaasi da, ille al hausa bas šiya šiya gaasi, le luqqaat al arabiya hau ge al burnaawiya da,

<I> agsa

<A> hausa, kula borno ma indaha, ma indaha hevi ke le šába hana hausa da, wəi, ana ke šifta nafsi da luqud hatta di bašiihfa ke da gaasiye ai,

<I> luqa arabiya (11:15)

<A> luqqa arabiye, luqqa arabiye teerif maha gaasiye bileen ai,

<I> yaani luqa hawsa agsá

<A> agsá , a?a agsá minnuhum , luqud fallaata kula fi, been been al arab luqqa al falatatiya di kulla kan naadim bikaan geed fi mahallum da kan geed leek šeba, tušúr arəbaa walla tušúr ʔalaata walla arbaa walla xamsa teerifa xalaas,

<I> mi gaasye (11:38)

<A> a?a mi gaasiye, ana al hayyin hayyin da, al ellamtaha da birnaiye hayyin, bašiiifa ma?aay ana da, wa arabiye ana da ta kuwa hanaayii, waa , luqqa hayne gide kula waade fi, fi hayne, luqa waade fi, angamargu hu kula luqqa hanaaum hayyin, kan naadim gaad bilkallama da, luqqa hanaahum hayyine ai, yauwa amma luqqa hana hausa da, da bas hau luqqa hana ibo, wa luqqa hana naas aa, akərka naas qaadi gaadiin fi alme daaxal, fi l bəkaan aš šuqul waahid da, indum hille daaxal qaadi fi ʔalme da, humma an naas doola luqqa hanaahum gaasiya, luqqa talaafa da bilheen gaasi marra wahid ana šifta da, ana alkallama balkallam amma luqqa gaasi bilheen bas, (12:23)

<I> keef alellem borno

<A> kalaam borno da, wildooni fi l bálad, wildooni fi l bálad beem aniina cat jami aa, fi l hellaal barra, cat ana beum gaadiin jami, wa hausa, xalaas, min hineen, gammeet mašeet yamta mi xalas teerif legos kula hawsa fi, wa kaano deela kaduuna deela sokkoto deela cat hausa, xalaas fiya hu dada, alellém hausa da xalaas (12:48)

<I> gareet fi madrasa

<A> ma gareet eni madarasa, wəi

<I> sangaa

<A> sangaa gareeth, sangaa da gareet šába indi sitte sana ke,
 <I> ween
 <A> fi tiraab anjammeena, aa mašeet le anjammeena, fi anjameena hille daaxil da, indi axut rehheleoo min hineen waddooa le anjammeena, xalaas abuyi ala waddaani ana da xaadi (13:11)
 <I> mata
 <A> al loom da biseyyi siniin, iširiin wa, arəba ke kula bəsey, sana iširiin wa arəba,
 <I> siniinak kam
 <A> siniin ana ana bafuut siniin, d'amaane, d'amaane ko tisʔe, aha mašeet qaadi da, (13:31)
 <I> d'awwál
 <A> aa, aʔa, indi aa indi ašara wa arəba? sana ke ana qaadi hinaak, aha xalaas, daada abeet, ana raddeet jiit, le abuyii hineen,
 <I> taktub
 <A> ma baktub,
 <I> tigəra
 <A> šiya šiya ke giraa bagəri amma, mi kooma ke ille girá hana, ayaat arəbaa walla, ayaat sabʔa walla d'amaane kee bas gide maani aarif šúqul kooma da, (14:00)
 <I> keef gareetu
 <A> gareet da, gareet da mašeena da, nuxud'd'u naar, nuxud'd'u an naar³ di xalaas, niijiib xád'ab, nifza nišiil xád'ab foog raazna, wa najiiba xalaas naxud'd'a, xalaas našiil nasuff fi naar šiya šiya da, indina lo as seyyit hanaana da waagif foog le d'uula da, be ş şood bidugg fiina, wa xalaas gaadiin nigiri,
 <I> šunu tigiri
 <A> bagiri da, bagiri misil al hamdu, wal qul ʔuuzu, wa tasat yada, wa a lam tara kaifa, wa da bas al giraa al bagriia ana da, da bas, (14:37)
 <I> ma sawweet mahaajəri
 <A> sawweet mahaajəri , be behejjir , ninši nihejjir indina d'aas da nihejjir , xalaas nišiil éš da, fi lubb al hille nihejjiir , xalaas ninši naakul, wa xalaas, (14:56)
 <I> le taakulu
 <A> aʔa niijiib le saiinna da kula, sayinna da kula najiib lea naad'i hu kulla, wa aniina kulla nakut nihejjir , ha nijí ka dada xalaas, daada catt, eš ligiinaa da naakul, xalaas nugooth (15:06)
 <I> yaal as sangá
 <A> humma árab, árab, humma kulluhum árab,
 <I> tilkallamo kalaam al arab bas
 <A> bilkallamo cat kalaam al árab bas, aha, humma cat gaadiin bilkallamo kalaam al árab bas, xalaas, min qaadi da, gammeet jiith, fi bikaan hana abuyí hineen bas,
 <I> mala xalleet as sangá di
 <A> as sangaa di, ana xalleeta xalaas, gammeet jiit hineeni, fi tiraab hana abuyi fi mubaa hineen, xalaas dada, dada geét fi l bikaan da, (15:40)
 <I> fi naas juduudhum arab amma ma bilkallamo kalaam al arab
 <A> aaaa, naas dugo, fi, fi amma mi hineeni, fi d diniya da fi, naas búsəmo kalaam al arab hau ma bilkallamo kalaam al arab fi d diniya cat da fi, amma mi hineeni, (16:01)
 <I> juduudhum arab amma ma bilkallamo kalaam al arab
 <A> ma bilkallamo kalaam al arab, amma bufhamo arab, bufamo ,
 <I> ma bilkallamo wa ma busamo

³ An evening fire, around which the Quranic students gather and read the *Quran*.

<A> aa fi, da kula fi, induhum jidd al arab, jidd al arabi xalaas bas, waabb šunu leek arab wala tisəma aṛab, kula fi fi l hille di, aa, fi, bilkallamo kalaam kanuuri wa kalaam hausa, xalaas inglis, da bas, fih,

<I> indak bitt

<A> indi beeth, (16:38)

<I> bitt

<A> indii beet gait fiya amma mi hanayii,

<I> bitt bitt

<A> aa bit fi, indi bit aiye,

<I> kan rajuleen jo, taatha le yatu minhum

<A> alla našiib al alla ad'aaa lea da bad'iia lee da, al alla ke faṛát loəm našiibhum da baad'iia lea, (17:07)

<I> laakin inta

<A> laakin ana ke fi hana rayi keda da, bad'd'ia le l aṛabi, al arabi al ma bilkallam kalaam al arab da, wa jidda wa am šunu laa⁴ cat arab da, hana galbi da ana bad'iia lea hu bas,

<I> malá

<A> aṛa finjan, axuyi, sei, aha wəi, ka axuyi da, al axú da axú bas sai,

<I> kan ankuun aba al arab

<A> aha hu ába al arab,

<I> da daliil ma bilkallam kalaam al arab

<A> ke kula kan ana bea ke axaiyaan da bad'iia leiya bas, da hu hau be ?alla bi?erfú , amma ana bad'iia lea hu bas, (17:49)

 hu kalaama tara ma fihimta ,

<A> fihimta sei simiita sei catta sei,

 gaal ke hu niye bas ába kalaam al arab, (17:55)

<A> wəi aarfa sai, hu min iṣəla arabi,

 hau d'aaka, mi arabi,

<A> aha

 haw kan bidoor al arab ke bas írif kalaam al arab ke wa adaathum ,

<A> aha aha

 ha humma at tineen dool da, inta fi rayaak ke da,

<A> aha

 inta taad'hu le yatu fium ,

<A> ha hu d'aaka da axuyi walla mi axuyi,

 wəi arabi,

<A> yawa?, arabi bas ke alla axuyii,

 aṛa arabi bas (18:13)

<A> arabi ke bas sei, ha bad'iia le an naadim alallam foog al aṛáb da, ha baad'iia lea hu bas, kan mi axuyii da,

<I> mi axuuk

<A> aṛa, kan mi axuyi da, aṛa da ma bad'iia lea, aṛa ma bad'iia lea, baad'i, baad'i an naadim al bisəma al fáham⁵ al bisma al áṛab wa alallam al áṛab da baad'iia lea hu bas, adaat al arab da,

<I> mala (18:35)

⁴ Everyone around him is Arab, the grandfather, mother, everyone.

⁵ False start.

<A> aa finj finjan aš šúqul da, gałbi da biriida hu bas sei, an naadim hu, kan mi árab kula bisəma adaat al aráb, šunu šunu hana al árab da, kan inda hikime, hikime hiil ar bájaat kula binši fi hanaahum , wa kan šuqúl jaab kula bigum bigiif leek fi hanaak inta al arabi da, an naadim da ma xalaas da axuuk, bađiia lee hu bas, aa, (18:54)

<I> ha kan bittak di abat gaalat ana badoor at taani da

<A> xalaas, ka baguul leha ke, walla tixarmi min beetii, fis soteet al ana gaayd fiya da, ma nugood jami ana ba, ana ma badoor bašiifa kan šiftaha da badúrubha bundug, aa, a?a ma baxalliha , al siteet al ana baa gaadiin fiya jami da, da mi siteet borno a, ana ma nišifha fiya, simiita yeen kula benši kaadde indi bundug bađorupha, (19:21)

 misil awwal bitt kabiire, sayyiba awwal kula šaayif al beet⁶

<A> mísil awwal šaayif al beet da, ha da kan misíl auwal ke hi šaافت al bitt ana bas ad'd'eetha nafsí be ar raajil, an nasiib šaggaahum , wa xalaas xaramat min ar raajil da da gide mi lammaani, bikaan tinši ween kula,

 yatu kula taaxuda

<A> dii ma mara xalaas,

<I> abbaahaaat ummak naššaaqiin

<A> aa naššaaqiin, a?a mi min filaata mare, qawaalme dagana, abbaahaat aṃmi da dagana, min ad dagana, (20:05)

<I> la la, a?a martak

<A> aa faallaata, fallaata kesuuji, mi fallata mare, fallaata kesuuji naas an najeriiya bas,

 gaadiin fi yaat

<A> gaadiin bunšuqu binšu humma damhum misil al arab, gaadiin min binšu kula al kamarun hana bijú bixarrufu fi, fi yatu tiraab hana šuqulaa da bas, hana gubio da bas, (20:30)

<I> binšuqu be l arab

<A> cat be al arab jamii, fi door aráb bas, árab fi, fallaata fi, fi door waahid boṛno kulla fih, cat fi

<I> borno sei fi

<A> a?a borno fi, borno induum bágar wa naašqiin fi fi d diiraan fi,

<I> katiiriin

<A> fi katiiriin marra waid bas, katiiriin ai, bixádumu, naas jamáa?a katiiriin bixádumu aiyi, induhum bágar saayriin, induhum bágar, guruun d'uwaal d'uwaal bágar d'uwaal guurre, wa maašiin naašqiin, maa an naas aha, (21:00)

<I> al arab biyaaxudu min gabaayil taaniyaat

<A> aa, al aráb biyaaxudu, aloom al aráb biyaaxudu borno biyaaxudu hausa biyaaxudu, aloom mafi šuqúl, an naas cat bugó axaiyaan xalaas, aha (21:19)

<I> kan arabi axad mara rad'd'aaniye bilkallamo ayy luqa

<A> aa kan arabi axád rad'aaniya da, bilkallam maaha borno, kee fi tušúr šab?a, tušúr fi sána da tiirif aráb xalaas, xalaas baaden bilkallamo aráb,

<I> al yaal

<A> aa al iyaal bilkallamo árab, al iyaal kulla bilkallamo árab, saa kam axai,⁷

<?> arba wa talaatiin dagiiga

<A> ookey (22:03)

<I> maaši ween

⁶ *sayyiba awwal kula šaayif al beet*. *Sayyiba* = divorced woman, i.e. one who has already seen a husband's house.

⁷ Ahmad asks for the time, as he needs to go to work.

<A> indí xidime fi, bašaqqal saa xamsa, laqaayit saa sitte, hiil as saba, mašaakil da fi, saraariik fih, saraariik bijú hau nuđ'uruthum, bujú hau nuđ'uruthum , sarariik fi,

<I> intu kam

<A> aniina naas sitte, aa (22:28)

<I> fi bikaan waahid

<A> fi bikaan bikaan bikaan, aa, induhum kullu harraasiin da biheeris jaay da biheeris jaay da biheeris jaay, wa šaaf aš šúqul aj ja da xalaas buguul leek, dawa aš šúqul ja, (22:43) ??

<I> katiir as saraariig

<A> aa katiir sarariik biju katiir marra waahid

<I> biju be šunu

<A> aa bijú be addaaya,⁸ wa ašaa wa šunu šunu,

<I> bijú be wataayir

<A> a?a ma bijú be be wataair, ma bijú be wataair, bijú da an naas al bišiil al bagár da ma bijú be wataayir sei, bijú ille mafaande ke bas biduggu be ašaa ke bas bišiilu binšu kawai, kan al gaadiin dool da, qalaboohum da xalaas, buktul al gaadiin dool da bišiil aš šuqúl bimšu xalaas (23:17)

<I> kan sarago al bágár

<A> a?a dada gide da, binšu kan beerif ai, kan alla naadim insaani biyerfa maafi,⁹ an naadim az zaalim dugo šaal šuqúl mašá da gide alla be?eerif bikaana kini naadim naadim bieerif bikaana mafi,

<I> ma sarago ??

<A> a?a bikaana aniina ma sarago fiya, ma sarago fiya, inta mašeet le daarah dugo jiit ka, mašeet fi daarak, daarak ween,

<I> almaanya

<A> fi jamani, daar hanaak jamani xalaas ke bas, walla daar hanak da mi jamani bas, taxadakm fi jamani bas

<I> daari amerika

<A> inta amerka, yoo in zeen, jamin, inta anamool da, anamool da inta jiit hineen da, ana alkallam ma?aak da, inta mašeet le amerka hau jiit da, (24:13)

<I> mašeet le almaanya

<A> mašeet le almaniya hau jiit da, aa santeen, jiit ana bas kallám leek hineen,

 ?

<A> aa walla d'iike haadi, aha santeen sei, ana alkallám leek hineen da, inta mašeet le jamin, mašeet jiit da, wa baadeen raddeet, wa gide kulla jiit da, as sána jiit da, inta jiit lei fikír min qaadi šunu min fikír, aa, fíkir hanaak ke da šunu,

<I> taabi al luqa

<A> taabi al luqqa, yoo, luqqa arabiya, bilkallamo kalaam al aráb, inzeen,

<I> ba?allim

<A> yoo ti?allimhum kalaam al arab, yoo inzeen, ha dugut jiit da, ana da, inta min qaadi jib lei šunu jib lei marabaa walla jib lei šunu da, aa ana da bigiit naadum hanaak sei, ana da bigiit naadum hanaak sei, min naas hiné koomfaniik sei ana da, ana beet da gide xalaas naxadim komfani wahid sai, ha inta jiit min qaadi da, maala ma jib lei maala ma jib lei terooza, maala ma jib lei marabaa haw surwaal, (25:41)

<I> al marra aj jaay bajjib

⁸ *Addaaya* or *addá*, short flat-bladed sword.

⁹ God knows the identity of the thieves, but a person won't.

<A> yoo al marra aj jaiya kan jiit da, kan ma mudun da, inta mut mafi ana ma mud da, kan jiit da tijiib lei šuqúl sai, xalaas šukuran, da zeen wallahi, xalaas, alla ihaddírna, aa da zeen wallahi, ana kula inta kan mašeet jiit da, gide, nuguul leek luqqa marra wahid bas, dugut da een hanayi da masəduud, ma fatta zeen ai, een hanaayi da dugut masuduud, qaším hanaayii da bikkallam kulla ma bikkallam kalaam zeen ai,

<I> maala (26:16)

<A> maala da, kan mašeet hau inta jiit nađiif da, xalaas ana kula qašim hanaayi da marra wahid , haa kan jiit nađiif da inta mat teerif, inta mat teerif haal an najeriya a, an najeriya gaade keef dugut, aa inta jiit da, jiib lei širt, koo jiib lei tərooza da, een hanaayi da binfakka marra waid nađiif xalaas ana beet gaadiin , marra wahid bas gide da, saʔa sitta le saa sitte da ana bikkallam maak, amma dugut da een hanaayi d a, ille bašiifak amma ma bašiif zeen, wa qášiim hanaayi da bikkallam kula ma bikkallam zeen ai, aa yawa finjaan da bas, amma ana dugut da, sarti hana xidime da lihík , inta jiit da, taal min aš šabaa, ana gaal nílkallam leek, kalaam indí kalaam finjan nilkallam leek sosay, be yoom waid min aš šabah tij, saa koo be nahar tij, saa, saa d'amaane , le saa ašara, (27:16)

<I> tibga taabaan

<A> aʔa ana kan teebaan kula bikkallam, ma teʔéb da hana ar raajil sei, ana bikkallam ai, aa at teéb da hana ar raajil ana min gammeet cat teebaan ai, ma baxaaf min téeb da kaal, at teéb da ana rajil dakár sei, mára di ma tidoor teeb amma rajiil da at teeb hanaa sei, aa raajil da bikuɓbuu bidurbuu be al bundug kula ma bikkallam da, sai finjan raajil bas, aa mafi šai kula sai,